

Förord

av Göran Heijtz och Jonas Reiner

Årets upplaga av *Postryttaren*, den 70:e versionen sedan starten 1950, bjuder på ett minst lika intressant innehåll som många tidigare årgångar. Spännvidden i artiklarna är stor, med anknytning till olika perioder och företeelser, alltifrån 1600-talet till #Metooroörelsen.

Den inledande artikeln ”Kvinnligt i filatelin” är skriven av Christer Brunström. Den behandlar dels kvinnor som motiv på olika länders frimärken, dels kvinnliga konstnärer som gjort frimärksförlagor och kvinnliga frimärksgravörer. Det blir samtidigt en resumé av kvinnans roll i samhället genom tiderna. Allt detta är illustrerat med frimärken från många olika länder.

Brunström betraktar därefter även kvinnors deltagande inom den organiserade filatelin, i föreningar, som utställare och jurymän men även inom ungdomsfilatelin.

I Göran Heijtz artikel ”Sjöpost mellan Sverige och Finland till och med 1800-talet” får vi följa utvecklingen från små primitiva segelfartyg på 1600-talet till isbrytande ångbåtar, med olika problem som väderlek, isförhållanden, sjukdomar och krig, vilka även kom att påverka postbefordringen. Speciell tonvikt ligger på de olika ångfartygen och deras postala roll, från 1830-talet och framåt, och hur detta framgår på posthistoriska objekt. Artikeln avslutas med en dramatisk händelse på århundradets sista dag.

Utställningen STOCKHOLMIA 2019 som anordnades med anledning av 150-årsjubileet för världens äldsta frimärksföring, The Royal Philatelic Society London, blev en viktig händelse i filatelins historia. I en avslutande sammanfattning redogör Jonas

Hällström i sin artikel ”STOCKHOLMIA 2019 – utställningen som blev en ny milsten och en referens i världsfilatelin” för alltifrån varför idén uppkom, hur utställningen planerades, finansierades, marknadsfördes och genomfördes. Vi får veta vad som hände ”bakom kulisserna”, och hela artikeln är illustrerad med ett stort antal bilder.

Efter att ha varit stängt för renovering och ombyggnad i drygt fem år, återinvigdes Nationalmuseum 2018. Detta har inspirerat Arne Karlsson till att skriva om ”Motiv-samlartankar på Nationalmuseum”. Artikeln som samtidigt skildrar en stor del av vår kulturhistoria, är rikligt illustrerad med frimärken och dess förlagor samt andra objekt som kan tänkas ingå i en motiv- eller opensamling.

Nästa artikel är visserligen den kortaste i årsboken, men inte desto mindre intressant. Arne O. Olsson skriver här om de tidigaste svenska frimärkshandlarna under den spännande titeln ”Från frimärksimportör till frimärkshandlare” med underrubriken ”Några pionjärer inom svensk frimärkshandel”. Förutom fakta om de olika personerna och företagen, visas ett antal försändelser som de skickat eller erhållit, ofta med lite speciella beteckningar, firmastämplor eller tryckta kuvert.

Det sista bidraget i årets upplaga av *Postryttaren* handlar om invigningen av Suezkanalen, men också om väldigt mycket mer. Peter Wittstens artikel ”*Vanadis* medelhavssegelns 1869–1870” visar dels fantastiska försändelser, men eftersom han har haft tillgång till ett på många sätt unikt material i form av brevinnehåll skickade i båda riktningar

mellan sekonden (styrmannen) på fartyget och hans hustru i Sverige, och dessutom till fartygets loggböcker, blandas historien med kungligheter och vardagsproblem i hemmet.

Slumpens skördar är ofta märkliga – i årets upplaga är det fyra av artiklarna som parvis hänger ihop på något sätt. Christer Brunströms om kvinnor i filatelin och Arne Karlssons om Nationalmuseum har många beröringspunkter, och årsbokens omslag ”Damen med slöjan” anknyter verkligen till både artiklarna.

För Jonas Hällströms berättelse om STOCKHOLMIA 2019 och Peter Wittstens om *Vanadis* seglats, är det kanske inte så lätt att se ett samband. Men, båda utgår egentligen från något som hände exakt samma år, 1869, för precis 150 år sedan förra året, då både världens äldsta frimärksförening ”The Royal” bildades och Suezkanalen invigdes.

I vanlig ordning så avslutas årsboken med redogörelser för verksamhetsåret, både för Föreningen Postmusei Vänner och för Postmuseum.

Har du kanske själv något som du skulle vilja skriva om som på något sätt berör post, Postmuseum, filateli eller vykort? Hör i så fall gärna av dig ordföranden, redaktören eller någon i redaktionskommittén.